

אכילה קודם תפלת המנחה

ברכות כח, ב

לית הלכתא ... כרבי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי, כיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לו לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המנחה.

שבת ט, ב

מתניתין: לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל ... ולא לאכול ... ואם התחילו אין מפסיקין. **גמרא:** הי סמוך למנחה אילימא למנחה גדולה (מחצי שבע ולמעלה) אמאי לא, האיכא שהות ביום טובא. אלא סמוך למנחה קטנה (בט' ומחצה), אם התחילו אין מפסיקין, נימא תיהוי תיובתא דר' יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע בן לוי כיון שהגיע זמן תפלת המנחה אסור לאדם שיטעום כלום קודם שיתפלל תפלת המנחה (משמע ליה דאפילו התחיל מפסיק מדאמר אסור לטעום, תוס'). לא לעולם סמוך למנחה גדולה ... ולא לאכול בסעודה גדולה ... רב אחא בר יעקב אמר לעולם ... בסעודה קטנה, לכתחלה אמאי לא, דילמא אתי לאמשוכי.

תוס' שם ד"ה בתספורת: נראה דהכי הלכתא, ושרי סעודה קטנה במנחה גדולה עד זמן תפלה, ודוקא סעודה גדולה כגון סעודת אירוסין ונשואין וסעודת מילה אסור, ודלא כרב אחא בר יעקב דאסר אפילו סעודה קטנה סמוך למנחה גדולה ... ואע"ג דהש"ס אי לאו דר' יהושע בן לוי הוה מוקי לה בסעודה קטנה וסמוך למנחה קטנה ואם התחילו אין מפסיקין, ולא קי"ל כר' יהושע בן לוי כדאמר בפרק תפלת השחר (ברכות כח:), מ"מ כיון דמסיק סתם הש"ס הכי, משמע דבהא דאם התחילו מפסיקין קיימא לן כוותיה, ודוקא בהא דאמר דאסור לטעום אפילו פירות לא קיימא לן כוותיה.

רי"ף שבת ד, א

האי סמוך למנחה אסיקנא דסמוך למנחה גדולה הוא, ואפילו ... בסעודה קטנה, ולכתחלה אמאי לא דלמא ממשכא ליה סעודתא. **רי"ן שם:** וסמוך לה חצי שעה.

בעל המאור שם ג, ב: כיון דכולהו טעמי דמפרשין לה למתני' בהו בגמרא לאוקומה לדרבי יהושע בן לוי נינהו, ולא קיימא לן כוותיה, דבמסכת ברכות בדוכתא אדחיא ליה, ובפירוש אמרינן לית הלכתא בהא כריב"ל, הילכך לא חיישינן למאי דאמרינן עלה הכא בגמרא לאוקמי טעמא דריב"ל, ומתניתין כפשוטה שמעינן לה דסמוך למנחה גדולה אידי ואידי שרי, דהא איכא שהות טובא, וסמוך למנחה קטנה לא יתחילו ... אף על פי שמותר לו לטעום משהו לכתחלה, אבל לסעודה לא יכנס, ואם התחילו אין מפסיקין.

שוע"ר סי' פט

ז אפילו ללמוד אסור משהגיע זמן התפלה, אם הוא רגיל להתפלל בבית מדרשו ביחיד, ואינו רגיל לילך לבית הכנסת, יש לחוש שמא ימשך בלימודו ויעבור זמן קריאת שמע ותפלה, אבל מי שרגיל לילך לבית הכנסת, מותר ללמוד בביתו עד שעת תפלת הצבור.

שולחן ערוך סי' רלב ס"ב

לא ישב אדם ... לאכול אפילו סעודה קטנה סמוך למנחה גדולה, ואם התחיל באחת מכל אלו, אינו מפסיק, אף על פי שהתחיל באיסור. הגה: ויש חולקים וסבירא להו דסעודה קטנה מותר, ואינו אסור רק בסעודת נשואין או מילה. ויש אומרים דאפילו סעודה גדולה סמוך למנחה גדולה שרי. ויש אומרים דסעודה קטנה אפילו סמוך למנחה קטנה שרי. ונהגו להקל כשתי הסברות, דהיינו בסעודה גדולה סמוך למנחה גדולה, ובסעודה קטנה סמוך למנחה קטנה. ואפשר הטעם משום דעכשיו קורין לבית הכנסת, לא חיישינן דלמא יפשע ולא יתפלל. מיהו בסעודה גדולה יש להחמיר אפילו סמוך למנחה גדולה.

שוע"ר סי' רצא

ב להאומרים שמשגגיע זמן מנחה גדולה אסור לקבוע אפילו סעודה קטנה עד שיתפלל מנחה תחלה כמ"ש בסי' רל"ב, צריך להתפלל לעולם מנחה קודם סעודה שלישית, וכן נוהגים במדינות אלו. אבל המתירים לקבוע סעודה קודם תפלת המנחה, אומרים שבשבת טוב לאכול סעודה ג' קודם תפלת המנחה.

שוע"ר סי' תפט ס"ז

לא יתחיל לאכול אפילו סעודה קטנה חצי שעה קודם זמן ספירה, דהיינו חצי שעה קודם בין השמשות, גזירה שמא ימשוך בסעודתו וימנע מספירת העומר, אלא אם כן הוא מקום שנוהגין שהשמש קורא לספור ספירה כשמגיע זמנה, שאז אין לחוש שמא ימשוך בסעודתו כמו שנתבאר בסי' רל"ב.

אכילה קודם תפלה ומצוה

נושא כללי זה מתחלק למספר נושאים פרטיים, שבהם ידונו השיעורים הבע"ל:

- א) אכילה קודם תפלת המנחה.
- ב) אכילת קודם תפלת ערבית.
- ג) אכילה קודם תפלת שחרית.
- ד) אכילה קודם תפלת מוסף.
- ה) אכילה קודם תקיעת שופר.
- ו) אכילת קודם נטילת לולב.
- ז) אכילה קודם ספירת העומר.
- ח) אכילה קודם בדיקת חמץ.
- ט) טעימה קודם קידוש.
- י) טעימה קודם הבדלה.
- יא) האכלת קטנים קודם קידוש.
- יב) האכלת קטנים ביום הכיפורים.
- יג) האכלת קטנים חוץ לסוכה.